

Biroul permanent al Senatului
Bp 429 28.06.2013

AVIZ
referitor la proiectul de Lege privind revizuirea
Constituției României

Analizând proiectul de **Lege privind revizuirea Constituției României**, transmis de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.b429 din 26.06.2013,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,
Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

I. Observații generale

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare revizuirea Constituției României, republicată.

Elementele de noutate pe care le aduc intervențiile legislative preconizate vizează, în principal, organizarea teritoriului României sub aspect administrativ, în comune, orașe, județe și regiuni, drapelul României să aibă pe fondul galben stema țării, garantarea principiului egalității de arme între acuzare și apărare în faza de judecată a procesului penal, răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică să revină, după caz, autorului, celui care exercită răspunderea editorială sau mijlocului de comunicare în masă, în condițiile legii, dreptul oricărei persoane de a beneficia, în raporturile sale cu administrația publică, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil, încetarea calității de deputat sau de senator la data demisiei din partidul politic sau formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau la data înscrierii acestuia într-un alt partid politic sau în altă formațiune politică, reducerea numărului de cetățeni cu drept de vot care pot avea inițiativă legislativă de la

100.000 la 75.000, reglementarea, prin lege organică, a statutului profesiilor juridice și a statutului Băncii Naționale a României, posibilitatea a cel puțin 250.000 de cetățeni cu drept de vot de a cere poporului să-și exprime voința, prin referendum, cu privire la probleme de interes național, cu excepția celor referitoare la revizuirea Constituției, referendumul fiind valabil dacă la acesta participă cel puțin 30% din numărul persoanelor înscrise în listele electorale, precum și reglementări prin care se stabilește în mod expres persoana care urmează să fie desemnată, de către Președintele României, drept candidat pentru funcția de prim-ministru.

Prin obiectul său de reglementare, proiectul se încadrează în categoria legilor constituționale, conform art.151 din Constituția României, republicată, urmând a fi adoptat atât de Camera Deputaților, cât și de Senat, cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

2. Așa cum se arată în doctrină, cronologia implacabilă a vieții duce, inevitabil, la apariția unor situații nereglementate juridic, astfel încât se impune, firesc, adaptarea normelor constituționale la noile realități, constatându-se, în acest sens, că ”o lege fundamentală este oricând perfectibilă, trebuie doar cântărit atent momentul (*când*), metoda (*cum*) și doza (*ce*) de perfecționare care i se administrează.”¹ Astfel, majoritatea revizuirilor constituționale sunt motivate de considerente interne, fie de natură politică, fie predominant juridică.

O nouă Constituție este, deci, rezultatul unei ”revoluții” – fie ea juridică, psiho-socială, economică, politică, situând-o, astfel, în sfera metajuridicului sau chiar în cea a extrajuridicului².

Față de aceste considerente, în România, o revizuire constituțională importantă a avut loc în anul 2003, pentru pregătirea aderării României la structurile europene³.

¹Tănăsescu, E.S, ”Revizuirea Constituției” - <http://www.ziare.com/politica/constituție/revizuirea-constituției-și-fiecare-popor-are-constituția-pe-care-o-merită-1217912>.

² Prin urmare, motivele revizuirii unei constituții sunt diferite, de la țară la țară: producerea unui eveniment politic de mare importanță (cazul țărilor socialiste, care după anul 1989, au abrogat textele referitoare la rolul partidului comunist), schimbarea produsă în structura instituțiilor statului (trecerea de la monarhie la republică), producerea unor schimbări la nivelul instituțiilor statului care asigură guvernarea (cazul Franței, când s-a schimbat procedura alegerii președintelui de către Parlament cu votul direct al tuturor alegătorilor, sau al Statelor Unite ale Americii, când s-a precizat durata maximă a mandatului de președinte).

³ Pentru mai multe detalii privind revizuirea constituțională, a se vedea Buletinul de informare Legislativă nr.1/2013, editat de Consiliul Legislativ.

Așadar, aceste evenimente importante în viața statului român au determinat modificările constituționale care au adaptat Constituția la noile realități interne și internaționale.

Prezentul demers de revizuire a Constituției are în vedere o reglementare mai detaliată a unor aspecte privind drepturile și libertățile fundamentale, modificarea unor dispoziții privind autoritățile fundamentale ale statului, cum ar fi Parlamentul, instituția Președintelui României și Guvernul, răspunderea parlamentarilor și a membrilor Guvernului etc.

3. Pe de altă parte, se constată încercarea de reglementare prin prezentul proiect a unor aspecte care nu ar trebui să se regăsească la nivel constituțional.

În acest context, semnalăm că norma propusă pentru art.6 alin.(2¹) este identică cu norma propusă într-un alt proiect de revizuire a Legii fundamentale, proiect care a făcut obiectul analizei Curții Constituționale în cuprinsul Deciziei nr.799/2011. În respectiva decizie, instanța de contencios constituțional a reținut că *„Textul introdus, care prevede obligația autorităților publice de a consulta organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale în legătură cu deciziile privind păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale și religioase, dă expresie obligației statului de recunoaștere și garantare pentru această categorie de persoane a dreptului la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor, prevăzută de alin. (1) al aceluiași articol, constituind una dintre modalitățile de garantare a dreptului la care textul constituțional face referire.*

*Această modificare nu pune în discuție niciuna dintre limitele revizuirii prevăzute de art.152 alin.(1) și (2) din Constituție. Curtea reține, însă, că reglementarea **modalităților** în care statul garantează dreptul la identitate al minorităților naționale **nu este de domeniul Constituției**, ci al legii, ridicarea la rang de principiu constituțional a uneia dintre aceste garanții negăsindu-și justificarea. În situația în care se va menține această reglementare, pentru ca deciziile organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale privitoare la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale și religioase să nu contravină principiilor de egalitate și nediscriminare față de ceilalți cetățeni români, ar trebui să se prevadă și obligația acestor organizații de a consulta în scris*

autoritățile publice în legătură cu deciziile pe care urmează să le adopte”.

De asemenea, poziția supraordonată a Constituției presupune că aceasta reglementează relațiile sociale care sunt esențiale pentru popor, stabilind principiile fundamentale pentru întregul drept. Ramurile dreptului dezvoltă aceste dispoziții de principiu⁴. Ca atare, Constituția reglementează principiile și liniile directoare care sunt formulate într-un limbaj concis, sobru, accesibil și previzibil **fără detalierea unor aspecte care să încarce inutil normele constituționale, aspecte care sunt sau vor fi prezentate în detaliu în legislația subsecventă.**

În acest sens, prezentul proiect de revizuire propune spre reglementare unele situații care nu ar trebui să se regăsească într-o Constituție, ci în acte subsecvente, de natura legii. Cu titlu de exemplu, menționăm art.28 alin.(3) și (4) care conțin prevederi care pot face obiectul Codului de procedură penală, art.103 care cuprinde reglementări specifice Legii electorale sau art.35 care trebuie să se regăsească la nivel de lege ș.a.

De asemenea, semnalăm că în proiect nu este utilizată o **terminologie unitară**, în acord cu prevederile Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare (spre exemplu: Parlament/Camere, proiecte legislative/proiecte de lege/proiecte de acte normative, apărare/securitate națională).

4. Sub aspectul structurării și al încadrării tematic a dispozițiilor propuse, precizăm că, din punct de vedere al prezentării ipotezelor juridice, unele dintre acestea nu se încadrează tematic în actuala structură a Constituției, cum ar fi:

- dispoziția cuprinsă la art.1 alin.(2¹), referitoare la demnitatea umană și prevăzută în cadrul articolului care reglementează trăsăturile și forma de guvernare a statului român, ar trebui să figureze în cadrul dispozițiilor privind drepturile și libertățile fundamentale;

- alineatul (2) al art.10, care prevede că *România este stat membru al Uniunii Europene* inserat în cadrul articolului care reglementează relațiile internaționale, ar trebui să figureze în cadrul Titlul VI – Apartenența României la Uniunea Europeană și la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord. În același sens, a se vedea

⁴ Muraru, I., Tănăsescu, E.S, Drept constituțional și instituții politice, Vol.I, Ed. a 13-a, Editura C.H. Beck, București, 2008.

și art.55 alin.(4), care prevede că România este membru al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord;

- alineatele (2¹) și (2²) ale art.75, care prevăd numirea unor conducători de instituții de către Senat sau Parlament, în cadrul articolului privind Sesizarea Camerelor, ar trebui să figureze în cadrul art.65 – Ședințele Camerelor.

5. Proiectul propune o modificare de esență în ceea ce privește natura juridică a Consiliului Legislativ care, potrivit art.79 alin.(1) din Constituție, **text rămas nemodificat**, este consacrat drept organ consultativ de specialitate **al Parlamentului**.

În temeiul aceluiași text constituțional, Consiliul Legislativ avizează **toate** proiectele de acte normative, respectiv propunerile legislative transmise **atât de Camera Deputaților, cât și de către Senat**, precum și cele **elaborate de Guvern**.

Precizăm că și proiectul de **lege pentru revizuirea Constituției** este supus avizării Consiliului Legislativ.

Importanța Consiliului Legislativ este recunoscută de legiuitorul constituant și prin dispozițiile art.156 din Legea fundamentală, care dă în competența acestuia **republicarea Constituției României**.

Potrivit textului constituțional al art.79 alin.(1), Consiliul Legislativ este autoritatea publică ce **asigură unificarea și coordonarea întregii legislații**, fiind **singura instituție a statului care ține evidența oficială a legislației României**.

În exercitarea acestei atribuții constituționale, Consiliul Legislativ avizează și republicările și rectificările tuturor actelor normative.

În activitatea sa, Consiliul Legislativ se pronunță numai asupra aspectelor de legalitate, **nu și asupra celor de oportunitate**, imparțialitatea sa fiind garantată de **interdicția totală a membrilor săi – inclusiv a președintelui și a președinților de secție – de a face parte din partide politice**.

Menționăm că activitatea Consiliului Legislativ, evidențiată sub forma Rapoartelor anuale, este prezentată **în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului**.

Față de cele de mai sus, propunerea formulată la **pct.74** pentru art.75 alin.(2¹) lit.a), potrivit căreia președintele și vicepreședinții Consiliului Legislativ urmează să fie numiți doar de Senat, și nu de plenul celor două Camere reunite, așa cum este în prezent, nu se corelează cu textele constituționale menționate mai sus.

Propunem, de aceea, completarea textului art.65 alin.(2) lit.i), prevăzut la pct.64, în sensul includerii și a președintelui și a președinților de secție ai Consiliului Legislativ și, corelativ, eliminarea lit.a) din textul propus la pct.74 pentru art.75 alin.(2¹).

6. Semnalăm faptul că art.152 din Constituția României, republicată, prevede limitele revizuirii.

Astfel, dispozițiile privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii. De asemenea, nicio revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

Prin urmare, în lumina prevederilor sus-menționate, este de reanalizat prevederea propusă pentru art.37 alin.(3), conform căreia pot participa la alegerile pentru Cameră, Senat și Președinție numai candidații care au avut domiciliul în România cu cel puțin 6 luni înainte de data alegerilor; dispoziția de la art.64 alin.(4¹), respectiv instituirea obligației tuturor persoanelor de drept public, persoanelor juridice private și persoanelor fizice de a se prezenta în fața unei comisii parlamentare, în urma invitației scrise primite din partea acesteia; formularea prevăzută la art.90 alin.(1), din care, fără coroborarea cu art.150 (nemodificat), s-ar putea înțelege că revizuirea Constituției nu mai poate fi inițiată de către cetățeni cu drept de vot.

II. Observații privind fondul reglementării

1. La pct.1, referitor la norma propusă pentru art.1 alin.(1¹), semnalăm că, în actuala redactare, alineatul nou introdus nu constituie un principiu general, astfel încât nu poate face parte din Titlul I intitulat „Principii generale”.

Totodată, semnalăm că norma face referire la Casa Regală, entitate care nu are personalitate juridică și care nu este reglementată prin vreun act normativ, ci este definită la articolul 1 punctul 1) din **Normele Fundamentale ale Familiei Regale a României** din data de 30 decembrie 2007 ca fiind *„o comunitate de familie autonomă înființată și organizată pe baza prevederilor acestui Statut Dinastic, de acum în vigoare. Ea va fi compusă din membri prin naștere sau membri prin căsătorie, numai după cum este stabilit de acest document”*. De aceea, textul propus pentru art.1 alin.(1) ar trebui să se regăsească în cadrul unui eventual preambul sau chiar în cuprinsul Expunerii de motive.

2. La **pct.2**, în ceea ce privește textul propus pentru **art.2 alin.(2¹)**, semnalăm că norma are caracter superfluu în raport cu prevederile alin.(3) al aceluiași articol, **text rămas nemodificat**, care consacră valorile supreme ale statului de drept, potrivit căruia *„România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate”*.

3. La **pct.3**, cu referire la alin.(4) al art.1, precizăm faptul că sintagma „cooperare loială a puterilor” este utilizată în Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu asupra progreselor realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare.

Semnalăm că în enumerarea autorităților care reprezintă puterea executivă nu se regăsește și șeful statului. Precizăm că limitarea prerogativelor constituționale pentru șeful statului nu determină excluderea acestei instituții din sfera puterii executive, astfel că textul trebuie revăzut sub acest aspect.

Precizăm că sistemul constituțional românesc a consacrat un executiv bicefal compus din Președintele României, pe de o parte, și Guvern, având în frunte primul-ministru, pe de altă parte⁵. Președintele României face parte din puterea executivă și, în această calitate, îndeplinește prerogativele esențiale ale acestei puteri, având o serie de atribuții administrative, dar și unele cu caracter politic. Într-o formulare generică, în doctrina românească s-a apreciat că toate atribuțiile Președintelui României care nu privesc sarcinile de reprezentare a statului și, respectiv, de „mediere între puterile statului, între stat și societate” sunt atribuții din sfera executivului⁶.

Față de cele de mai sus, teza finală, care detaliază principiul separației puterilor în stat, ar trebui eliminată.

⁵ A. Iorgovan, *Tratat de drept administrativ*, vol.I, ed. a 4-a, Ed. All Beck, București, 2005, p.69. Pentru o altă opinie, potrivit căreia Președintele ar face parte din ambele puteri, atât legislativă cât și executivă, fiind în același timp deasupra acestora, a se vedea *Valentin Prisăcaru*, *Tratat de drept administrativ român. Parte generală*, ed. a III-a revăzută și adăugită, Ed. Lumina Lex, București, 2002, p.5-6.

⁶ A. Iorgovan, *op.cit.*, vol.I, 2005, p.313.

4. Pentru un spor de rigoare în exprimare și pentru corelare cu prevederile art.21 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, articol care prevede interzicerea discriminării de orice fel întemeiată pe diferite motive, inclusiv pe **rasă și culoare**, propunem ca teza a doua a alin.(2) al art.4 propus la **pct.5** să debuteze, astfel: “Orice discriminare bazată pe motive, precum sexul, rasa, culoarea”.

Totodată, semnalăm că, deși este folosit în legislația internă, termenul “dizabilități” nu este în concordanță cu terminologia folosită în legislația Uniunii Europene. Astfel, Tratatul privind Uniunea Europeană, la art.10, dispune că, „în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale”, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de (...) **handicap** (...)”. Prin urmare, este necesară înlocuirea termenului „dizabilități” cu acela de „handicap”.

De asemenea, sintagma finală „sau pe orice altă situație” nu este de natură a determina în mod expres cazurile care ar putea genera o discriminare interzisă de Constituție, putând fi oricând interpretabilă. Propunem, de aceea, revederea textului.

5. Textul propus la **pct.6** pentru art.6 alin.(1¹) nu se justifică la nivelul Legii fundamentale, atâta vreme cât el face trimitere la Legea privind statutul minorităților naționale, motiv pentru care ar trebui eliminat din proiect.

6. La **pct.8**, în textul propus pentru **art.7**, este de analizat oportunitatea introducerii în text a sintagmei „indiferent de denumirea sub care sunt cunoscuți”, întrucât prin aceasta s-ar putea crea interpretări privind o posibilă discriminare, rezultând, astfel, un efect contrar intenției legiuitorului.

Totodată, din redactarea articolului, ar rezulta că, prin utilizarea expresiei „sau unde se află aceștia”, textul are în vedere, pe lângă românii cetățeni ai altor state, și cetățenii români care **locuiesc temporar** în străinătate. În cazul în care aceasta este ideea care se dorește a fi reglementată, expresia sus-menționată trebuie înlocuită cu o formulare mai concisă, asigurându-se astfel rigoarea normativă a textului.

7. Având în vedere noua denumire a Titlului VI propusă la **pct.123**, respectiv *Apartenența României la Uniunea Europeană și la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord*, propunem ca alin.(2) al art.10 de la **pct.9**, potrivit căreia *România este stat membru al Uniunii Europene*, să se regăsească în cadrul acestui titlu.

8. Referitor la textul propus la **pct.11** pentru art.12 alin.(4), semnalăm că simbolurile naționale reprezintă **statul român și sunt unice**, neputând exista mai multe *simboluri naționale*. Folosirea în spațiul public a unor simboluri de către minoritățile naționale nu determină ridicarea acestora la rangul de simboluri *naționale*, astfel cum se propune prin text.

9. Textul propus la **pct.12** pentru art.15 alin.(1) este pur declarativ, nefiind necesar să se menționeze că cetățenii români „se nasc și trăiesc liberi”, întrucât acesta este un atribut universal valabil pentru orice persoană, indiferent de locul nașterii.

Semnalăm că modificarea propusă ar putea să conducă la interpretarea potrivit căreia persoanelor care nu dețin cetățenia română nu le-ar fi recunoscut acest drept. Având în vedere că, potrivit art.1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, **toate ființele umane** se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi, modificarea art.15 alin.(1), în forma propusă prin proiect, trebuie eliminată.

10. La art.23 alin.(4), astfel cum este propus la **pct.15**, având în vedere că noul Cod de procedură penală - Legea nr.135/2010 - prevede, ca măsură preventivă privativă de libertate, și măsura arestului la domiciliu, apreciem că proiectul ar trebui să aibă în vedere o modificare mai amplă a art.23, textele constituționale urmând să se refere în mod expres și la această măsură, alături de percheziționare, conducere administrativă, reținere, arestare preventivă.

11. La art.23 alin.(14), astfel cum este propus la **pct.17**, întrucât acesta va face parte din cadrul art.23 - Libertatea individuală, rezultă că regula privind interzicerea probelor obținute ilegal se aplică numai în cazul procesului penal. Apreciem însă că, pentru un spor de rigoare normativă, textul ar trebui să prevadă aceasta în mod expres.

Pe de altă parte, semnalăm că ridicarea la rang constituțional a acestei reguli de procedură, fără a prevedea posibilitatea instituirii, prin lege, a vreunei excepții, va face necesară eliminarea din cuprinsul noului Cod de procedură penală a normelor care instituie, în mod excepțional, posibilitatea folosirii respectivelor probe, dacă mijlocul de probă prezintă imperfecțiuni de formă sau există alte neregularități procedurale care nu produc o vătămare pentru înlăturarea căreia este necesară excluderea acestuia.

12. La alin.(2) al art.24, propus la **pct.18**, pentru unitate în redactarea textului, expresia *și de a dispune* trebuie redată sub forma *și să dispună*.

13. La **pct.19**, referitor la expresia „principiul **egalității de arme** între acuzare și apărare” utilizată în norma propusă pentru **art.24 alin.(3)**, apreciem că aceasta este echivocă. Semnalăm că, potrivit prevederilor art.8 alin.(4) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce.* Ca urmare, recomandăm reformularea corespunzătoare a normei.

Totodată, apreciem că norma este restrictivă și discriminatorie deoarece, pe de o parte, instituie aplicarea acestui principiu exclusiv în faza de judecată a procesului penal și, pe de altă parte, principiul nu se aplică tuturor părților din proces, ci doar „între acuzare și apărare”.

Menționăm că, în jurisprudența europeană, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una dintre ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte sau cu celelalte părți în proces. Acest principiu decurge în mod direct din faptul că orice persoană are dreptul la ascultarea cauzei sale în mod echitabil. Principiul este un element esențial al dreptului la un proces echitabil. Potrivit art.6 pct.(1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”.

Acest principiu impune ca fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei și că exigența „egalității armelor” în sensul unui just echilibru între părți are același rol atât în procesele civile, cât și în cele penale. Astfel, o diferență de tratament în ascultarea martorilor poate încălca principiul egalității armelor. Orice inegalitate în comunicarea documentelor poate fi sancționată în numele acestui principiu. Părțile trebuie să aibă posibilitatea de a prezenta în mod egal mijloacele de probă de care dispun. De asemenea, principiul egalității armelor trebuie să fie respectat în timpul exercitării căilor de atac.

Principiul egalității armelor se aplică atât în materie civilă, cât și în materie penală, în sensul art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În realitate, sunt vizate toate procedurile. Totuși,

principiul nu are o sferă de aplicabilitate absolută. Egalitatea nu poate fi decât relativă și trebuie să fie apreciată „în mod rezonabil”⁷.

14. Pentru unitate în redactarea alin.(1) și (3) ale art.26, astfel cum sunt propuse la **pct.21**, sugerăm reformularea alin.(3), astfel:

(3) Autoritățile publice garantează dreptul la protecția datelor cu caracter personal și au obligația de a lua măsurile de protejare a acestor date.

În măsura în care se apreciază că redactarea generică utilizată de alin.(3) ar fi mai indicată, atunci alin.(1) ar trebui reformulat, astfel:

(1) Dreptul la viață intimă, familială și privată este garantat.

Totodată, având în vedere că, potrivit normelor de tehnică legislativă, alineatele exprimă ipoteze juridice distincte, textul alin.(4) trebuie să precizeze în mod expres că vizează normele referitoare la protecția datelor cu caracter personal, din redactarea propusă rezultând că respectarea tuturor normelor din cuprinsul art.26 ar fi supusă controlului unei autorități autonome.

15. La art.28 alin.(4), astfel cum este propus la **pct.23**, pentru corelare cu alin.(3) al acestui articol, expresia „instanței de judecată competente” trebuie înlocuită cu sintagma „judecătorului competent”, iar expresia „instanța va dispune” cu sintagma „judecătorul va dispune”.

Semnalăm însă că ridicarea la rang de principii constituționale a unor norme detaliate de procedură ar trebui reanalizată.

16. La art.29 alin.(6), astfel cum este propus la **pct.25**, semnalăm că, în Convenția cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr.18/1990, principiul interesului suprem al copilului este consacrat în legătură cu acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative (art.1), precum și în reglementarea principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului (art.18), și nu referitor la dreptul părinților sau, după caz, al reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercitarea dreptului la libertatea de gândire, de conștiință și religie (art.14).

⁷ Jean-François Renucci, *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Ed. Hamangiu, 2009, p.482-485.

Apreciem că instituirea, la nivel constituțional, a unei astfel de condiții poate da naștere unor interpretări care să permită, *in extremis*, impunerea de către autorități a educării copilului în spiritul anumitor opinii sau credințe religioase considerate a fi „în interesul lui superior”, chiar dacă acestea s-ar afla în contradicție cu opiniile sau credințele religioase ale părinților sau tutorilor săi. Precizăm că norma din cuprinsul art.29 alin.(1) din Constituție care interzice constrângerea oricărei persoane de a adopta o opinie ori de a adera la o credință religioasă nu este aplicabilă în ceea ce privește educația copiilor, întrucât aceștia, în formare fiind, nu dețin încă acele **convingeri proprii**, la care face referire partea finală a art.29 alin.(1).

Pentru aceste motive, apreciem că principiul interesului superior al copilului ar trebui consacrat la nivel constituțional atât în cadrul art.48 alin.(1), în ceea ce privește dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, cât și în cadrul art.49 - Protecția copiilor și a tinerilor, care ar urma să garanteze aplicarea acestui principiu de către autoritățile publice.

17. La textul propus la **pct.27** pentru art.30 alin.(4), este de analizat dacă măsura interzicerii categorice, sub niciun motiv și în nicio situație, a suspendării sau suprimării unui mijloc de comunicare în masă, este în concordanță cu alte principii constituționale, cum ar fi informarea corectă a cetățenilor, protecția tinerilor și a minorilor sau nu ar afecta drepturile și libertățile fundamentale.

Sugerăm ca norma propusă să fie reanalizată, întrucât în condițiile încălcării prevederilor alin.(7) al aceluiași articol, ea nu se mai justifică.

18. La art.30 alin.(8), astfel cum este propus la **pct.30**, sugerăm să se analizeze dacă nu ar fi mai indicat ca răspunderea să aparțină **proprietarului** mijlocului de comunicare în masă și nu „mijlocului de comunicare în masă”.

19. Referitor la textul propus la **pct.31** pentru alin.(2) al art.31, sugerăm să se analizeze dacă aspectul de *promptitudine* referitor la informarea persoanelor nu este de natură subiectivă și ar putea genera dificultăți în realizarea unei astfel de aprecieri. În plus, în virtutea caracterului previzibil al normei, ar trebui să rezulte și cine anume ar urma să facă aprecierea realizării acestei obligații a autorităților publice, astfel că, sub acest aspect, redactarea propusă pare a avea doar caracter declarativ.

20. La art.31 alin.(2¹), astfel cum este propus la **pct.32**, având în vedere ansamblul normelor constituționale, apreciem că singura situație care ar justifica eliminarea etapei dezbaterii publice a proiectelor este aceea a adoptării ordonanțelor de urgență. În cazul adoptării legilor prin procedură de urgență, potrivit art.76 alin.(3) din Constituție, ar putea să se prevadă, eventual, o perioadă mai scurtă pentru dezbaterea publică a proiectelor.

În plus, sintagma „cu excepția celor care au caracter de urgență, potrivit legii” nu este corectă, întrucât prin lege nu pot stabili situațiile cu caracter de urgență.

Prin urmare, din cadrul sintagmei „cu excepția celor care au caracter de urgență, potrivit legii” trebuie eliminată expresia „potrivit legii”.

21. La art.31 alin.(5), astfel cum este propus la **pct.33**, semnalăm că din redactarea propusă rezultă că sunt supuse controlului parlamentar **toate agențiile de presă**, nu doar cele publice. Este necesară, de aceea, reanalizarea textului și reformularea corespunzătoare a acestuia.

22. Schimbarea denumirii a art.32 din „Dreptul la învățătură” în „Dreptul la educație”, propusă la **pct.34**, ar putea fi interpretată ca o suprimare a acestui drept, interzisă prin art.152 alin.(2) din Constituție. Aceasta, cu atât mai mult cu cât, educația se realizează prin multiple forme, nu doar prin cele limitativ enumerate de art.32 alin.(2) propus la **pct.35**, legiuitorul constituant consacrand și garantând și alte drepturi, cum ar fi dreptul la informație, accesul la cultură, care, alături de dreptul la învățătură, se subscriu sferei educației individului.

De altfel, cu excepția titlului articolului și a două alineate, unul prin care se garantează accesul la educație (alin.(1)) și ce de-al doilea, care vizează scopul educației (alin.(3)), articolul cuprinde numai norme referitoare la **învățământ**, astfel că denumirea propusă pentru acest articol nu reflectă în mod riguros conținutul articolului.

În plus, reglementarea scopului educației, care face obiectul alin.(3), pare a avea mai mult caracter declarativ, în contextul în care valorile supreme ale statului de drept, printre care și libera dezvoltare a personalității umane, sunt consacrate chiar prin art.1 alin.(3) din Constituție.

În ceea ce privește textul propus pentru alin.(2), care ar trebui să se refere la dreptul la învățatură, semnalăm că, în măsura în care se păstrează obiectivul ca învățământul liceal să devină **obligatoriu** până cel mai târziu în anul 2020 (art.16 teza a doua din Legea educației naționale nr.1/2011), norma ar trebui să facă trimitere generică la învățământul preșcolar și învățământul superior și la alte forme de instrucție și de perfecționare prevăzute de lege.

Norma propusă pentru alin.(4), potrivit căreia *învățământul general se desfășoară în limba română* este în contradicție cu prevederile art.13, potrivit cărora „**În România, limba oficială este limba română**”. De aceea, desfășurarea în limba română numai a „*învățământului general*”, astfel cum rezultă din redactarea propusă, este greșită, norma actuală, potrivit căreia „**învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română**” dând expresie principiului constituțional consacrat de art.13.

De altfel, noțiunea corectă este aceea de *învățământ general obligatoriu*, noțiune utilizată chiar de textul propus pentru alin.(2).

Precizăm că textul alin.(5), care garantează dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă, a **rămas nemodificat**.

Față de cele de mai sus, intervenția legislativă asupra alin.(5) nu se justifică.

Textul alin.(7) are în vedere, de asemenea, în mod greșit, în cuprinsul primei teze, tot numai *învățământul general*, în timp ce în cea de-a doua teză se referă, în mod corect, la *standarde de calitate în educație* pentru **fiecare nivel și formă de învățământ**. De aceea, textul trebuie reformulat, urmând a se referi la **învățământul de toate gradele**, astfel cum este în actuala redactare.

În acest context, este necesară și reanalizarea normei propuse pentru alin.(8), referitoare la autonomia universitară, în ceea ce privește capacitatea instituțiilor de învățământ superior **de a decide fără nicio constrângere exterioară** cu privire la **misiunile educaționale și de cercetare**, care vine în contradicție cu alin.(7), în ceea ce privește competența statului de a stabili standarde de calitate în educație pentru **fiecare nivel și formă de învățământ**.

În raport cu cele semnalate mai sus, propunem reformularea părții finale a alin.(8), astfel: „de a-și alege ori, după caz, desemna, în mod independent, structurile și funcțiile de conducere și de a stabili,

potrivit prevederilor legale și standardelor de calitate, misiunea educațională și de cercetare”.

23. La art.33 alin.(1) propus la **pct.36**, sugerăm să se analizeze dacă textul nu ar trebui să facă referire și la respectarea ordinii publice.

Totodată, referitor la norma propusă pentru **alin.(1¹)**, având în vedere că denumirea marginală a articolului 33 este „Accesul la cultură”, pentru precizia exprimării, recomandăm ca expresia „patrimoniul național” să fie circumstanțiată la componenta sa culturală. Menționăm că alin.(3), propus la pct.38, se referă în mod corect la patrimoniul **cultural**.

Totodată, referitor la textul propus la **pct.37** pentru art.33 alin.(1¹), pentru un spor de rigoare în reglementare, precum și pentru corelare cu terminologia instrumentelor internaționale în domeniu, textul ar trebui să se refere la „patrimoniul **cultural** național”, „patrimoniul **cultural** imobil”, „patrimoniul **cultural** mobil” și, respectiv, „patrimoniul **cultural** imaterial”.

24. Întrucât prin Legea fundamentală sunt consacrate principiile de bază și normele care asigură funcționarea autorităților statului, este necesar să se analizeze introducerea la nivel constituțional a normei propuse la **pct.41** pentru noul alin.(4) al art.35 referitoare la interzicerea rețelilor tratamente aplicate animalelor. Avem în vedere și faptul că textul oricum face trimitere la dispozițiile legii, în cadrul căreia trebuie să fie reglementate faptele interzise și sancțiunile aplicabile. Propunem eliminarea normei.

25. La **pct.42**, soluția legislativă propusă ar putea fi interpretată că depășește limitele revizuirii Constituției, astfel cum acestea sunt prevăzute la art.152 alin.(2), întrucât ar avea ca efect suprimarea dreptului de a fi ales pentru o anumită categorie de cetățeni, care în prezent se bucură de acest drept.

Precizăm că observația de mai sus are în vedere faptul că proiectul nu cuprinde nicio normă tranzitorie referitoare la momentul de la care începe să devină aplicabilă această regulă, iar dispoziția din art.155 alin.(2), rămasă nemodificată, are în vedere doar rămânerea în funcțiune a **instituțiilor** prevăzute în prezent de Constituție, nu și aplicabilitatea dispozițiilor referitoare la dreptul de a fi ales.

26. La **pct.43** cu referire la textul propus pentru art.38, pentru un spor de concizie, precum și pentru corelare cu dispozițiile Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene în ceea ce privește dreptul de a

alege și a fi ales în Parlamentul European, propunem reformularea textului, după cum urmează:

„Cetățenii români au dreptul de a alege și a fi aleși în Parlamentul European, în condițiile legii cu respectarea dispozițiilor tratatelor Uniunii Europene”.

27. Referitor la alin.(2) al art.41, astfel cum este propus la **pct.45**, sugerăm să se analizeze dacă noțiunea de „raport de muncă” utilizată în text acoperă toate situațiile, astfel încât să fie evitată excluderea unor categorii, cum ar fi funcționarii publici, care își desfășoară activitatea în baza unui **raport de serviciu**, sau militari.

28. La **pct.47**, cu referire la textul propus pentru art.44 alin.(1) teza a doua, întrucât contribuțiile fiscale sunt doar o parte din obligațiile fiscale ale persoanelor fizice și juridice, obligații care, în afara plăților, includ și alte proceduri tehnice, cum ar fi: declararea unor bunuri, înregistrarea, calcularea valorii, aplicarea de procente, contestarea etc., sugerăm reformularea acestei teze, astfel:

Creanțele împotriva statului au același regim juridic cu plata obligațiilor fiscale.

29. Referitor la **pct.48**, precizăm că propunerea pentru denumirea a art.50, „Protecția persoanelor cu dizabilități”, nu este în concordanță cu terminologia utilizată în legislația Uniunii Europene. În acest sens, menționăm Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene care, la art.19 alin.(1), prevede că instituția Consiliului, „hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe (...) **handicap** (...)”. În plus, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, instrument juridic cu forță obligatorie, la art.21 precizează că „se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum (...) un **handicap** (...)”, iar art.26 este consacrat „integrării persoanelor cu **handicap**”. Prin urmare, pentru evitarea unor situații echivoce, în special în cazul măsurilor naționale de transpunere a legislației Uniunii Europene, sugerăm menținerea actualei denumiri a articolului, și anume „Protecția persoanelor cu handicap”, în locul propunerii „Protecția persoanelor cu dizabilități”.

Observația referitoare la necesitatea folosirea noțiunii de „handicap”, în locul celei de „dizabilități”, este valabilă și pentru norma propusă la **pct.49** pentru art.50.

30. La **pct.50**, referitor la norma propusă pentru **art.51¹**, semnalăm că **dreptul la bună administrare** este reglementat de art.41 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Buna administrare presupune o conduită corectă a administrației publice, prin care actele administrative trebuie motivate, în vederea protejării drepturilor și intereselor cetățenilor. De asemenea, presupune că orice persoană va avea acces la toate documentele unui dosar administrativ care îl privește. Prin consacrarea dreptului la bună administrare ca drept fundamental, Constituția asigură cetățeanului român o protecție de care cetățeanul european se bucură deja, în raport cu instituțiile Uniunii Europene.

Totodată, pentru un spor de claritate a reglementării, expresia „și într-un termen rezonabil” trebuie înlocuită cu sintagma „și de a obține, într-un termen rezonabil, un răspuns la solicitările sale”.

31. La art.52 alin.(1), astfel cum este propus la **pct.51**, apreciem că prevederea potrivit căreia repararea prejudiciului urmează să se facă prin acordarea unei „despăgubiri echitabile” restrânge dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică în raport cu reglementarea actuală care dădea dreptul la repararea integrală a pagubei. Este de analizat, de aceea, dacă o astfel de reglementare se înscrie în limitele revizuirii Constituției.

32. La art.52 alin.(3) propus la **pct.52**, referitor la răspunderea magistraților pentru erorile judiciare săvârșite, semnalăm că textul este echivoc, deoarece nu se înțelege dacă este vorba de o răspundere față de victime sau față de stat. Din alăturarea celor două ipoteze juridice se poate înțelege că răspunderea magistraților ar fi tot o răspundere patrimonială, similară răspunderii statului, ceea ce este incorect. Totodată, din actuala formulare a normei nu se înțelege cum se împarte răspunderea și nici dacă este vorba de o răspundere solidară, succesivă, complementară sau subsidiară. De asemenea, sintagma „erori judiciare” nu este suficient de clară.

Semnalăm că, în prezent, răspunderea magistraților este reglementată prin Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care la art.94 prevede trei tipuri de răspundere: **materială, disciplinară și penală.**

33. Norma propusă la **pct.54** pentru alin.(4) al art.55 referitoare la calitatea României de stat membru al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord nu se încadrează tematic în obiectul de

reglementare al art.55 - Apărarea țării - din Capitolul III - **Îndatoririle fundamentale** - al Titlului II - Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale. Această normă trebuie prevăzută în cuprinsul Titlului VI, a cărui denumire, potrivit **pct.123**, urmează a fi „Aparența României la Uniunea Europeană și la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord”.

34. La **pct.57**, referitor la norma propusă pentru art.61 alin.(1), precizăm că soluția calificării Parlamentului drept „for *suprem de decizie al națiunii*” implică acordarea acestui organ reprezentativ a unei poziții superioare (supreme) în ceea ce privește exercitarea suveranității naționale, în raport cu voința poporului exercitată prin referendum. Avem în vedere faptul că, art.2 alin.(1), potrivit căruia suveranitatea națională **aparține poporului român**, care o exercită **prin organele sale reprezentative**, precum și **prin referendum**, nu instituie o ierarhie a celor două modalități prin care poporul român își exercită suveranitatea.

În acest context, este discutabilă și soluția legislativă prevăzută la **pct.86** pentru art.90 alin.(1) teza a doua, care derivă din acordarea unei poziții supreme Parlamentului în raport cu voința poporului, respectiv necesitatea existenței aprobării Parlamentului pentru inițierea referendumului.

Pentru aceste motive, sugerăm reanalizarea acestor norme.

35. La **pct.58**, cu privire la textul propus pentru art.62 alin.(3), semnalăm că norma preconizată vizează **numărul deputaților**, nu al parlamentarilor, fără a se face vreo precizare în ceea ce privește numărul senatorilor. Se impune revederea și reformularea textului.

Totodată, pentru corelare cu alin.(2) al aceluiași articol, expresia „reprezentanții minorităților naționale” trebuie înlocuită cu sintagma „reprezentanții **organizațiilor cetățenilor aparținând** minorităților naționale”.

36. La **pct.59**, referitor la textul propus a fi introdus pentru art.63 alin.(1¹), semnalăm că, în conformitate cu dispozițiile art.73 alin.(3) lit.c), *Statutul deputaților și al senatorilor se stabilește prin lege organică*.

Prin urmare, prevederea propusă pentru alin.(1¹), conform căreia *Statutul juridic al deputaților și al senatorilor se stabilește prin lege specială*, în mod corect lege organică, nu își găsește justificarea.

37. Norma propusă la **pct.60** pentru ultima teză a noului alin.(3) al art.64, potrivit căreia pe parcursul legislaturii nu se pot constitui grupuri parlamentare noi, nu ține seama de textul noului alin.(2) lit.e) al art.70 propus la **pct.66**, care stabilește drept cauză de încetare a calității de deputat sau de senator demisia din partidul politic sau formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau înscrierea acestuia într-un alt partid politic sau altă formațiune politică. Așadar, în condițiile încetării calității de parlamentar, nu mai este posibilă constituirea de grupuri parlamentare noi pe parcursul legislaturii, motiv pentru care norma ar trebui eliminată.

38. La **pct.61**, având în vedere că, potrivit art.1 alin.(4), astfel cum este propus la **pct.3**, statul se organizează potrivit principiilor separației, echilibrului și cooperării loiale a puterilor în cadrul democrației constituționale, este necesar ca și norma propusă pentru art.64 alin.(1¹) să facă referire la **toate** aceste principii, și nu doar la principiul separației puterilor în stat. Precizăm că reformularea textului în acest mod va avea ca efect evitarea situării comisiilor parlamentare pe o poziție superioară oricărei alte autorități publice, inclusiv a celor autonome, cum ar fi Curtea Constituțională.

39. La **pct.64**, referitor la art.65 alin.(2) lit.i), pentru corelare cu art.31 alin.(5), astfel cum este propus la **pct.33**, care face referire la serviciile publice de radio și televiziune, sugerăm ca textul să utilizeze în final sintagma „președinților serviciilor publice de radio și televiziune”.

40. Referitor la art.67¹, propus la **pct.65**, având în vedere conținutul acestui articol, propunem ca denumirea acestuia să fie „Atribuții în domeniul afacerilor **Uniunii** Europene”.

Totodată, la textul propus pentru alin.(1) al art.67¹, având în vedere Protocolul nr.2 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității anexat Tratatului de la Lisabona, prin care se prevede că mecanismul de control al subsidiarității conferă parlamentelor naționale dreptul de a-și exprima punctele de vedere în cazul proiectelor de acte legislative emise de instituțiile Uniunii Europene care nu intră în sfera competențelor exclusive ale Uniunii, propunem reformularea acestuia, astfel:

„(1) Camera Deputaților și Senatul se pronunță asupra respectării principiilor subsidiarității și proporționalității de către **proiectele de acte legislative de la nivelul Uniunii Europene**, în

conformitate cu tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în condițiile stabilite prin lege organică ”.

41. La art.73 alin.(3) lit.i³), astfel cum este propusă la **pct.69**, sugerăm să se analizeze dacă considerentele avute în vedere pentru menționarea expresă a organizării și funcționării Curții Constituționale prin lege organică nu ar fi valabile și pentru Curtea de Conturi, ținând seama de faptul că atât art.140 alin.(5), cât și art.142 alin.(5) utilizează în final aceeași sintagmă: „*în condițiile prevăzute de legea organică a Curții*”.

42. La art.74 alin.(6), astfel cum este propus la **pct.71**, semnalăm că utilizarea sintagmei „*aceeași procedură legislativă*” determină necorelarea textului cu celelalte norme din cuprinsul articolului, deoarece, în condițiile în care fiecare dintre Camere poate avea calitatea de primă Cameră sesizată, nu se mai poate susține că este vorba de aceeași procedură. Este necesară, de aceea, reanalizarea și reformularea corespunzătoare a textului.

43. În ceea ce privește textul propus la **pct.72** pentru art.75 alin.(1), care enumeră proiectele de legi și propunerile legislative pentru care poate fi sesizată Camera Deputaților, precizăm că referirea generică la „*măsurile legislative privind relațiile externe*” face greu de stabilit care anume este sfera proiectelor de lege și a propunerilor legislative avute în vedere, și nici care este modalitatea de delimitare a acestei categorii în raport cu proiectele de lege și propunerile legislative având ca obiect adoptarea măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea tratatelor sau acordurilor internaționale, avute în vedere, de asemenea, de text. În acest context, apreciem că, pentru un spor de rigoare în exprimare, expresia „*pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale, a măsurilor legislative ...*” trebuie înlocuită cu sintagma „*pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale, pentru adoptarea măsurilor legislative ...*”, întrucât respectivele măsuri legislative nu pot fi „*ratificate*” așa cum rezultă din textul propus.

Pe de altă parte, în ceea ce privește referirea la proiectele de lege și propunerile legislative referitoare la „*afacerile europene*”, este necesară, de asemenea, precizarea mai clară a criteriilor aplicabile pentru stabilirea sferei acestor acte. Avem în vedere că în noțiunea largă de acte privind „*afacerile europene*” pot fi incluse, de exemplu, și actele normative de transpunere a directivelor ori actele normative prin care se creează cadrul necesar aplicării directe a regulamentelor.

Precizăm că, în prezent, transpunerea directivelor, precum și crearea cadrului necesar aplicării directe a regulamentelor se realizează inclusiv prin ordine ale miniștrilor, dar și prin hotărâri ale Guvernului sau legi.

Totodată, semnalăm că statutele diferitelor profesii și actele de modificare ale acestora (funcționari publici, polițiști, avocați) au fost depuse, ca primă Cameră sesizată, la Senat, Camera Deputaților fiind Cameră decizională. Sub acest aspect, sugerăm să se analizeze competența Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, în ceea ce privește statutul profesiilor juridice, prevăzut la art.73 alin.(3) lit.i¹).

44. Semnalăm că noile texte propuse la **pct.74** pentru alin.(2¹) și (2²) ale art.75 nu se încadrează tematic în cuprinsul acestui articol intitulat *Sesizarea Camerelor*, care face parte din Secțiunea *Legiferarea*, întrucât acestea se referă la competența Parlamentului și a Senatului. Propunem, de aceea, ca textele să fie inserate în finalul primei secțiuni referitoare la organizarea și funcționarea Parlamentului.

Referitor la alin.(2¹) lit.a), propunem reanalizarea textului sub aspectul competenței Senatului de a numi președintele și vicepreședinții Consiliului Legislativ, având în vedere că art.79 alin.(1), **text rămas nemodificat**, consacră Consiliul Legislativ drept organ consultativ de specialitate al **Parlamentului**.

Totodată, sugerăm ca textul propus pentru alin.(2²), reglementând competența Parlamentului, să fie introdus înaintea celui referitor la competența Senatului. Cu privire la acest text, semnalăm că el nu e corelat cu cel propus la **pct.64** pentru art.65 alin.(2), care are în vedere și numirea, în ședința comună a celor două Camere, a președintelui Curții de Conturi, a Autorității de Supraveghere Financiară și a președinților serviciilor publice de radio și televiziune. Se impune, de aceea, corelarea și reformularea textelor.

45. În ceea ce privește abrogarea alin.(4) și (5) ale art.75 propusă la **pct.75**, sugerăm revederea soluției legislative, având în vedere menținerea competenței de sesizare a unei prime Camere a Parlamentului. Deși soluția abrogării celor două texte ar părea că ușurează procedura legislativă, totuși, acestea soluționează în mod explicit unele situații care se pot ivi în practică și care, ulterior, nu s-ar putea reglementata decât prin regulamentele celor două Camere sau prin lege, și nu printr-o normă de nivel constituțional.

46. Având în vedere prevederile art.73 alin.(1), text **rămas nemodificat**, potrivit cărora *Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare*, apreciem că textul propus la **pct.77** pentru art.76 alin.(1) ar trebui revăzut în ceea ce privește legile prin care este restrâns exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți în condițiile art.53, deoarece din redactare ar rezulta că acestea ar reprezenta o altă categorie de legi, pe lângă legile organice și cele ordinare, care s-ar adopta, însă, cu majoritatea cerută pentru legile organice.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru legile adoptate, în temeiul art.148 alin.(1) propus la **pct.124**, cu votul a două treimi din numărul deputaților și senatorilor, majoritate care nu este specifică niciuneia dintre categoriile de legi enumerate de art.73 alin.(1). Precizăm că, potrivit art.151 alin.(1), **text rămas nemodificat**, legile de revizuire a Constituției, adică legile constituționale, se adoptă de Camera Deputaților și de Senat cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

Pentru acest motiv, este necesară eliminarea din proiect a modificării art.76 alin.(1) și completarea proiectului cu o dispoziție privind modificarea art.53, în sensul precizării exprese, în cuprinsul acestei norme, că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin **lege organică**.

47. Norma propusă la **pct.78** pentru art.76 alin.(2¹), potrivit căreia *intervențiile legislative asupra legilor organice nu se pot realiza prin acte normative de nivel inferior*, nu este suficient de exactă, deoarece din această redactare nu rezultă în mod explicit intenția legiuitorului, principiul ierarhiei actelor normative fiind un principiu de drept consacrat. Astfel, nu se poate concluziona dacă s-au avut în vedere deciziile Curții Constituționale potrivit cărora o normă ordinară dintr-o lege organică poate fi modificată printr-o lege ordinară ori dacă s-a considerat că *nivelul inferior* este dat de cvorumul cu care este adoptată legea ori de natura relațiilor sociale reglementate. Precizăm că norme de reglementare primară, care au aceeași forță juridică, sunt cuprinse atât în legi, cât și în ordonanțe. Se impune revederea și reformularea textului.

48. La textul propus la **pct.82** pentru alin.(2) al art.85, pentru un spor de rigoare în redactare, sugerăm utilizarea expresiei *Președintele României revocă și numește*.

Totodată, având în vedere textul art.103 alin.(1) propus la **pct.93**, care stabilește în mod expres cine anume este candidatul pentru funcția de prim-ministru, apreciem că s-ar impune și modificarea alin.(1) al art.85, care ar trebui să debuteze cu sintagma *Președintele României desemnează **candidatul*** pentru funcția de prim-ministru, și nu **un** candidat.

49. Semnalăm că textul propus la **pct.84** pentru art.89 alin.(1), referitor la prerogativa Președintelui României de a dizolva Parlamentul, este în contradicție cu reglementările propuse la **pct.94** pentru alin.(4)-(6) ale art.103, care reglementează procedura de investitură a Guvernului. Astfel, potrivit acestor noi texte, Președintele României ar urma să procedeze la dizolvarea Parlamentului numai după respingerea a **trei solicitări de investitură**, nu a unei singure solicitări, astfel cum s-a reținut în text.

În acest context, precizăm că și textul propus la **pct.85** pentru art.89 alin.(1¹), potrivit căruia *Președintele dizolvă Parlamentul dacă o hotărâre în acest sens este adoptată cu votul a două treimi dintre membrii fiecărei Camere*, este greșit. Avem în vedere, pe de o parte, faptul că cele două Camere nu pot adopta o hotărâre *în acest sens*, adică pentru dizolvare, întrucât atribuția de dizolvare aparține șefului statului, iar pe de altă parte, Camerele adoptă o hotărâre prin care **se respinge** solicitarea votului de investitură, hotărâre care însă se adoptă **în ședința comună** a celor două Camere, nu cu *votul a două treimi dintre membrii fiecărei Camere*, așa cum s-a reținut prin proiect.

Se impune, de aceea, revederea și corectarea corespunzătoare a textului, realizându-se astfel concordanța textelor propuse.

50. Semnalăm că norma propusă la **pct.86** pentru alin.(3) al art.90, potrivit căreia *referendumul este valabil dacă la acesta participă cel puțin 30% din numărul persoanelor înscrise în listele electorale*, se aplică numai pentru referendumul organizat în condițiile art.90, adică pentru consultarea poporului cu privire la ***probleme de interes național***, întrucât numai această categorie de referendum este reglementată prin acest articol, neputând fi considerată ca având caracter de generalitate.

Sub acest aspect, trebuie revăzut și alin.(4) al art.95 propus la **pct.90**, text care, reglementând referendumul pentru demiterea Președintelui României, are în vedere condiția ca referendumul să fie valid, stabilind doar cvorumul care trebuie îndeplinit pentru demitere, nu și condiția de validitate a referendumului.

Precizăm că textul nu se poate aplica nici pentru referendumul organizat pentru revizuirea Constituției, deoarece această problemă face obiectul unui titlu distinct din Constituție, respectiv Titlul VII, iar art.151 care reglementează **procedura de revizuire** nu suferă nicio modificare prin prezentul proiect.

De altfel, semnalăm că dispozițiile referitoare la condițiile privind inițierea, de către cetățeni, a referendumului cu privire la probleme de interes național nu se încadrează tematic în cuprinsul Capitolului II - **Președintele României** - al Titlului III.

O astfel de reglementare poate fi prevăzută, eventual, în cuprinsul art.2 - Suveranitatea - care instituie modalitățile de exercitare a suveranității naționale de către popor - prin organele sale reprezentative și prin referendum.

51. Pentru un spor de rigoare normativă, sugerăm ca în textul propus la **pct.87** pentru alin.(1¹) al art.91, expresia *având ca temă* să fie redată sub forma *care au ca temă*.

52. Referitor la noul alin.(5) al art.92 propus la **pct.89**, sugerăm să se analizeze necesitatea introducerii acestui text, ținând seama de faptul că art.65 alin.(2) lit.h), **text rămas nemodificat**, prevede expres că numirea directorilor serviciilor de informații se face **la propunerea Președintelui României**. În cazul în care se apreciază că textul trebuie totuși introdus, acesta trebuie să utilizeze denumirea completă a instituției, respectiv **Președintele României**, observație valabilă și pentru alin.(6)-(8).

În legătură cu noul alin.(8), propunem ca, în corelare cu art.88, **rămas nemodificat**, textul să debuteze cu expresia *Președintele României adresează anual Parlamentului*.

În ceea ce privește precizarea reunirii Parlamentului *în ședință comună*, apreciem că aceasta nu mai este necesară în raport cu art.65 alin.(2) lit.a), **text rămas nemodificat**, potrivit căruia Camerele își desfășoară lucrările în ședințe comune *pentru primirea mesajului Președintelui României*.

53. Întrucât renumerotarea textelor se face cu prilejul republicării Constituției, alin.(4) și (5) ale art.102 propuse la **pct.92** trebuie să facă trimitere la art.91 alin.(1¹), nu la alin.(2) al acestui articol.

La alin.(4) al aceluiași articol, sugerăm reformularea textului cu privire la reprezentarea României de către Guvern, prin introducerea sintagmei „la reuniunile instituțiilor Uniunii Europene”, astfel:

„(4) *Guvernul asigură reprezentarea României la reuniunile instituțiilor Uniunii Europene, cu excepția celor prevăzute la art.91 alin.(1¹).*”

Cu privire la textul propus pentru alin.(5), semnalăm că acesta ar trebui să reprezinte un alineat distinct în cadrul art.91, de care se leagă tematic, ca o excepție reformulată corespunzător de la regula impusă prin noul alin.(1¹) introdus la **pct.87**. În caz contrar, astfel cum este propus la **pct.92**, alin.(5) vine în contradicție cu prevederile alin.(4), care exceptează problemele prevăzute la art.91 alin.(1¹) din competența de reprezentare a Guvernului.

54. Pentru un spor de rigoare normativă și pentru a nu se încărca excesiv textul, sugerăm ca alin.(1) al art.103 propus la **pct.93** să fie reformulat, prin eliminarea referirilor la participarea la alegeri și la rezultatul oficial al alegerilor. Propunem următoarea redactare:

Președintele României desemnează drept candidat pentru funcția de prim-ministru pe reprezentantul propus de partidul politic sau alianța politică ce a obținut cel mai mare număr de mandate parlamentare. În cazul în care există mai multe formațiuni politice care au obținut același număr de mandate, Președintele desemnează drept candidat pentru funcția de prim-ministru pe reprezentantul propus de partidul politic sau alianța politică ce a obținut cel mai mare număr de voturi.

După acest model urmează a fi reformulat și noul alin.(5), propus la **pct.94** cu precizarea că, în rândul doi, textul trebuie să facă referire la termenul prevăzut la **alin.(2)** și să utilizeze expresia **Președintele României**.

55. Semnalăm că textul art.109 alin.(2) propus la **pct.96**, care face referire la competența de judecată a *instanței supreme* în cazul răspunderii penale a membrilor Guvernului, nu este corelat cu cel propus la **pct.67** pentru art.72 alin.(2), referitor la răspunderea penală a deputaților și senatorilor, din redactarea căruia rezultă, în lipsa oricărei precizări, că această competență aparține *instanței de drept comun*. Se impune reanalizarea textelor, având în vedere faptul că, potrivit art.71 alin.(2), **text rămas nemodificat**, senatorii și deputații pot avea și calitatea de membri ai Guvernului.

56. La art.110 alin.(1), propus la **pct.97**, prin utilizarea expresiei „învestirea noului Guvern” ar rezulta că este eliminată necesitatea învestirii unui nou Guvern după fiecare dintre alegerile parlamentare generale, astfel că o nouă învestire se va putea realiza doar în cazul

încetării mandatului în situațiile prevăzute la alin.(2). Este necesară, de aceea, reanalizarea soluției legislative propuse, sub acest aspect, sau reformularea mai clară a textului, mai ales că art.103 alin.(1), astfel cum este propus la **pct.93** leagă desemnarea candidatului pentru funcția de prim-ministru de momentul alegerilor.

De altfel, norma propusă pentru alin.(1) al art.110 ar fi necesitat **și modificarea alin.(4)** al acestui articol, care prevede că Guvernul al cărui mandat a încetat potrivit alin.(1) și (2) îndeplinește numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern, procedura de investire a Guvernului presupunând și depunerea jurământului.

57. Referitor la textul propus la **pct.98** pentru art.112 alin.(3), semnalăm că acesta nu este corelat cu alin.(2), **rămas nemodificat**, care stabilește conținutul moțiunii simple, precum și faptul că aceasta se adoptă la nivelul fiecărei Camere.

În aceste condiții, ipoteza juridică propusă pentru noul alin.(3) este ruptă din context, deoarece nicio normă prealabilă nu reglementează posibilitatea ca printr-o moțiune simplă să fie solicitată demiterea unui ministru, caz în care moțiunea s-ar dezbate în ședința comună a celor două Camere.

Raportat la dispozițiile alin.(2), noua soluție legislativă ar reprezenta o excepție de la regula instituită de acest alineat, însă ea trebuie formulată în mod explicit înaintea textului propus pentru alin.(3). Sugerăm, de aceea, completarea corespunzătoare a proiectului sau eliminarea soluției legislative, urmând a fi eliminat, în mod corespunzător, și textul propus la **pct.63** pentru art.65 alin.(2) lit.b²).

58. Textul propus la **pct.99** pentru alin.(1) al art.113 trebuie reformulat, deoarece, potrivit procedurii constituționale, persoana *propusă* de semnatarul moțiunii de cenzură drept candidat pentru funcția de prim-ministru nu va fi *însărcinată de către Președinte cu formarea noului Guvern*, ci va fi **desemnată** de Președintele **României** drept candidat pentru funcția de prim-ministru, în cazul în care moțiunea de cenzură este adoptată.

59. La art.115 alin.(6), astfel cum este propus la **pct.101**, semnalăm că referirea la interdicția adoptării ordonanțelor de urgență în domeniile referitoare la regimul infracțiunilor, pedepselor și al executării acestora ar trebui reanalizată, întrucât în cazurile extraordinare, a căror reglementare nu poate fi amânată, în care pot fi

adoptate ordonanțe de urgență, este posibil să fie necesară incriminarea unor fapte drept infracțiuni sau majorarea unor pedepse.

În cazul în care se consideră totuși necesară menținerea normei, pentru un spor de rigoare normativă, aceasta ar trebui să debuteze cu sintagma *Ordonanțele de urgență nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituționale, al legilor care reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.*

60. Norma propusă la **pct.102** pentru alin.(2) al art.117 nu este corelată nici cu alin.(3) al aceluiași articol, **text rămas nemodificat**, nici cu art.116 alin.(2), **rămas, de asemenea, nemodificat.**

Astfel, potrivit art.116 alin.(2), organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome. Prin urmare, din redactarea textului constituțional, rezultă că autoritățile administrative autonome nu se pot înființa în subordinea ministerelor, așa cum se prevede prin textul propus. În plus, cu excepția celor de mai sus, textul se leagă tematic de alin.(3) care, **rămânând nemodificat**, ar genera o dublă reglementare în ceea ce privește înființarea prin lege a autorităților administrative autonome, denumite în noul text „organe de specialitate ale administrației publice centrale – autonome”.

Sub alt aspect, în cuprinsul art.117 ar urma să fie utilizate două noțiuni, care ar avea în vedere aceleași instituții, și anume: alin.(2) - noțiunea de *organe de specialitate ale administrației publice centrale - autonome*, iar alin.(3) o noțiunea de *autorități administrative autonome*.

61. Semnalăm că normele propuse la **pct.107** pentru noul art.119¹ alin.(2), potrivit căroră „Prefectul și subprefectul sunt reprezentanții Guvernului”, trebuie reanalizate sub aspectul stabilirii exprese a titularului competențelor atribuite de Guvern, care nu ar putea fi decât prefectul, subprefectul fiind înlocuitorul de drept al acestuia, căruia i se pot delega o parte din atribuții.

Totodată, noile texte nu reglementează în mod explicit nivelul la care va funcționa instituția prefectului, expresia *în unitățile administrativ-teritoriale* nefiind de natură să clarifice acest aspect, având în vedere că, potrivit alin.(3) al art.3 propus la **pct.4**, unitățile administrativ-teritoriale sunt comunele, orașele, județele și regiunile.

În plus, serviciile publice deconcentrate, la care se referă alin.(2) al art.119¹, nu sunt organizate la nivelul tuturor unităților administrativ-teritoriale. Sub acest aspect și legat de cele semnalate

mai sus, semnalăm că proiectul nu cuprinde nicio normă care să stabilească dacă serviciile publice deconcentrate se organizează la nivel județean sau la nivel regional, astfel că reglementarea propusă este insuficientă.

De asemenea, alin.(3) nu precizează natura legii prin care sunt stabilite atribuțiile prefectului și subprefectului.

Referitor la alin.(4) și (5), propunem ca, pentru fluența textelor, autoritățile administrației publice regionale, județene și locale să fie enumerate într-o anumită ordine în cadrul celor două texte.

Totodată, precizăm că, potrivit normelor de tehnică legislativă, nu este recomandată alcătuirea secțiunilor dintr-un singur articol, așa cum este secțiunea introdusă la **pct.105**.

62. La **pct.112**, pentru un spor de rigoare normativă, sugerăm ca textul propus pentru alin.(4) al art.126 să fie reformulat, astfel:

„Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și organizarea și funcționarea acesteia se stabilesc prin lege organică”.

63. La art.133 alin.(4¹), astfel cum este propus la **pct.115**, precizăm că prevederea la nivel constituțional a respectivului caz de revocare din funcție a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii va avea drept consecință imposibilitatea prevederii, la nivel de lege, și a altor cazuri de revocare. Propunem, de aceea, ca norma să se regăsească în cadrul legii de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii.

64. Referitor la textul propus la **pct.116** pentru alin.(1) al art.134, sugerăm să se analizeze dacă competența acordată celor două secții se corelează cu prevederile art.133 alin.(1), **text rămas nemodificat**, potrivit căroră *Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției*. Acesta este o **autoritate publică cu personalitate juridică**, gestionând, prin structurile sale, cariera profesională a judecătorilor și a procurorilor și are rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a acestora.

65. Având în vedere că norma propusă la **pct.124** pentru alin.(1) al art.148 include și ratificarea tratatelor prin care sunt modificate sau completate tratatele constitutive ale Uniunii Europene, situație prevăzută la actualul alin.(3), **text rămas nemodificat**, pentru eliminarea contradicției între normele articolului, este necesară abrogarea alin.(3).

Totodată, norma propusă pentru alin.(2) al art.148 trebuie să respecte exigențele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr.148/2003, referitoare la prioritatea dreptului Uniunii Europene în raport cu dispozițiile contrare din legile interne. Precizăm că textul în vigoare are în vedere o astfel de exigență, motiv pentru care este necesară preluarea acestor aspecte și în cadrul noului text.

66. La **pct.126**, cu referire la modificarea art.153, prin care se propune eliminarea dispoziției de abrogare a Constituției României din 21 august 1965, este necesară păstrarea textului, astfel cum a fost adoptat în anul 1991, întrucât dispozițiile prezentului proiect se integrează în cadrul Constituției, nereprezentând un act normativ de sine stătător. De altfel, nici anterioara revizuire nu a operat modificări asupra acestui articol. De aceea, intervenția legislativă trebuie eliminată.

III. Observații de redactare și de tehnică legislativă

Din punct de vedere al respectării normelor de tehnică legislativă, prevăzute de Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reținem următoarele observații și propuneri:

1. În ceea ce privește structurarea și marcarea proiectului, având în vedere că acesta cuprinde un singur articol, este necesară marcarea acestuia ca „Articol unic”.

2. Referitor la unele părți dispozitive care decurg din cuprinsul art.I, considerăm necesar ca acestea să fie redactate conform uzanței, adaptate în funcție de soluția legislativă preconizată, după următoarele exemple:

a) în cazul modificărilor:

„Alineatul (...) al articolului ... se modifică și va avea următorul cuprins:”

„La articolul ..., litera/literele ...) se modifică și va/vor avea următorul cuprins:”

„La articolul ... alineatul (...), litera/literele ...) se modifică și va/vor avea următorul cuprins:”

b) în cazul completărilor:

„După articolul ...se introduce un nou articol, art. ..., cu următorul cuprins:”

„După alineatul (...) al articolului ... se introduce un nou alineat, alin.(...), cu următorul cuprins:”

„La articolul ...alineatul (...), după litera ...) se introduce o nouă literă, lit. ...), cu următorul cuprins:”

c) în cazul abrogărilor:

„La articolul ... litera ...) se abrogă.”

„Alineatele (...) –(...) ale articolului ... se abrogă.”

Totodată, pentru unitate în redactare, propunem ca toate trimiterile din cuprinsul proiectului să fie redactate *in extenso*, după exemplele de mai sus.

În cazul în care o soluție legislativă vizează introducerea mai multor litere consecutive la un alineat al unui articol, partea dispozitivă trebuie redactată după exemplul redat pentru **pct.63**:

„63.La articolul 65 alineatul (2), după litera b) se introduc trei noi litere, lit.b¹)-b³), cu următorul cuprins:”

3. În cazul modificării unui articol integral, pentru a reflecta conceptul reglementat, este necesară redarea denumirii acestuia.

Totodată, pentru o facilă identificare, înaintea denumirii trebuie să figureze forma abreviată „Art.” urmată de cifra numerică corespunzătoare acestuia.

În acest sens, pentru unitate în redactare cu forma actuală a Constituției, propunem următorul exemplu:

„ART. -” – în spațiul punctat urmează să fie redată denumirea articolului, iar mai jos textul propriu-zis

„.....”.

Cu titlu de exemplu, a se vedea **pct.8, pct.9 pct.23, pct.43, pct.86.**

În același timp, semnalăm că există și situații în care, chiar dacă a fost menționată denumirea articolului modificat integral sau nou introdus, textul acestuia nu este marcat. Este cazul **pct.50, pct.65, pct.95, pct.118.**

Pentru o facilă identificare, este necesară marcarea textelor propuse cu cifrele corespunzătoare. A se vedea cazul **pct.93**, pentru textul alin.(1) al art.103.

Pentru simplificarea proiectului de act normativ, atunci când se are în vedere modificarea integrală a unui articol, inclusiv denumirea, intenția de modificare trebuie exprimată printr-o singură parte dispozitivă.

Exemplificăm, în acest sens, **pct.20 și 21, pct.103 și 104, pct.109 și 110**, ale căror părți dispozitive au în vedere, pe de o parte,

modificarea denumirii articolului respectiv, și pe de altă parte, modificarea textului acestuia.

4. Din aceleași rațiuni de tehnică legislativă, în situația în care mai multe puncte privesc modificarea unor alineate ale aceluiași articol, acestea vor fi comasate într-unul singur.

Redăm mai jos, cu titlu de exemplu, **pct.15 și 16** ale căror părți dispozitive privesc modificarea alin.(4) și (8) ale art.23 **pct.24 și 25**, care vizează modificarea alin.(4) și (6) ale art.29, și **pct.26-30**, care vizează modificarea alin.(3)-(5), alin.(7) și (8) ale art.30.

Prin urmare, cu titlu de exemplu, propunem reformulări, după cum urmează:

„Alineatele (4) și (6) ale articolului 29 se modifică și vor avea următorul cuprins:”

„Alineatele (3)-(5), alin.(7) și (8) ale articolului 30 se modifică și vor avea următorul cuprins:”

După aceste modele se va proceda și în celelalte situații similare.

Pe cale de consecință, punctele subsecvente vor fi renumerotate în mod corespunzător.

5. Intervențiile legislative vor fi prezentate în ordinea cronologică a elementului structural/subdiviziune supus/ă operațiunii de modificare și/sau completare.

Exemplificăm în această situație prin **pct.60 și 61**.

Astfel, partea dispozitivă a **pct.60** are în vedere modificarea alin.(3) al art.64, iar **pct.61** preconizează introducerea după alin.(1), a alin.(1¹) la art.64. Prin urmare este necesară inversarea celor două puncte.

Totodată, semnalăm că partea dispozitivă a **pct.62** are în vedere modificarea alin.(5) al art.64, soluție legislativă care ar fi trebuit inclusă la **pct.60**.

Deși partea dispozitivă a **pct.61** are în vedere introducerea alin.(1¹) la art.64, textul propus este marcat ca fiind alin.(4¹), fiind impusă numerotarea corectă.

La **pct.39**, a cărui parte dispozitivă prevede introducerea alin.(3¹) la art.33, semnalăm că în condițiile în care acest articol are trei alineate, noul text trebuie marcat ca alin.(4).

6. În cazul în care se dorește atât modificarea denumirii unui articol, cât și a unei subdiviziuni din cadrul aceluiași articol, cele două intenții trebuie realizate separat, și nu printr-o singură parte dispozitivă.

Avem în vedere situația **pct.88** care prevede că „Denumirea și alineatul (1) ale articolului 92 se modifică și va avea următorul cuprins:”. Așadar, propunem disjungerea acestei părți dispozitive, astfel:

„...Denumirea articolului 92 se modifică și va avea următorul cuprins:”

„Art.92 „Atribuții în domeniul securității naționale”.

„ ... Alineatul (1) al articolului 92 se modifică și va avea următorul cuprins:”

„ (1) ”

Cât privește **pct.113**, a cărui parte dispozitivă dispune, în același timp, modificarea părții introductive a alin.(2) al art.133, cât și modificarea lit.b), propunem defalcarea soluției legislative pentru cele două elemente structurale, astfel:

„La articolul 133, partea introductivă a alineatului (2) se modifică și va avea următorul cuprins:”

„La articolul 133 alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

7. Semnalăm că în unele părți dispozitive intenția de modificare și completare în același timp, a unor elemente structurale este exprimată greșit, deși, în fapt, este vorba doar de modificarea integrală a unui articol.

În acest sens, a se vedea cazul **pct.9**, a cărui parte dispozitivă are în vedere atât modificarea, cât și completarea art.10. Pentru corectitudinea soluției legislative, propunem următorul conținut:

„9. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

8. La **pct.76**, partea dispozitivă are în vedere introducerea alin.(4) la art.75, în măsura în care, la **pct.75**, soluția legislativă constă în abrogarea alin.(4) și (5) ale art.75.

Prin urmare, propunem reformularea părții dispozitive a **pct.76** astfel:

„76. După alineatul (5) al articolului 75 se introduce un nou alineat, **alin.(6)**, cu următorul cuprins:”.

9. La **pct.83**, semnalăm că introducerea alin.(3¹) la art.85 este incorectă din punct de vedere al normelor de tehnică legislativă, în fapt, textul propus trebuie marcat ca alin.(4).

10. La **pct.92**, semnalăm că trimiterea la alin.(2) al art.91 este eronată, deoarece, pe fond, textul se referă la alin.(1¹) al art.91, renumerotarea realizându-se doar la momentul republicării.

11. La **pct.98**, în fapt se propune introducerea unui nou alineat la art.112, respectiv alin. (3), și nu modificarea alin.(3) al art.112.

Ca urmare, partea dispozitivă a pct.98 se va reformula corespunzător.

12. La **pct.105 și 106**, deducem că intenția legiuitorului este de a introduce o nouă secțiune, cu denumirea „Administrația publică centrală în teritoriu”, alcătuită din art.119¹ „Prefectul și subprefectul”, care să fie plasată în textul constituțional după Secțiunea 1 a Capitolului 5.

Modalitatea tehnică de exprimare a acestei intenții nu este corelată în conformitate cu normele de tehnică legislativă, cu atât mai mult cu cât o republicare ulterioară a legii fundamentale trebuie să se bazeze pe o redactare clară și precisă a modificărilor constituționale. Prin urmare, propunem reformularea **pct.105**, astfel:

„105. După articolul 119 se introduce o nouă secțiune, Secțiunea 1¹, cu denumirea „Administrația publică centrală în teritoriu”, alcătuită din art.119¹ „Prefectul și subprefectul”, cu următorul cuprins:”

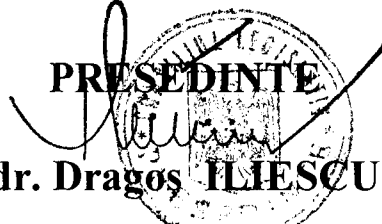
„Secțiunea 1¹

Administrația publică centrală în teritoriu”

„Art.119¹ - Prefectul și subprefectul”.

De asemenea, se va elimina pct.106, punctele subsecvente urmând să fie renumerotate în mod corespunzător.

În ceea ce privește structura acestei secțiuni, menționăm că, potrivit exigențelor de tehnică legislativă, nu este recomandată alcătuirea capitolului și secțiunilor dintr-un singur articol. Ca urmare, este necesară reamenajarea textelor, cu respectarea legăturii tematice dintre norme, astfel încât elementul structural menționat să fie mai amplu.

PRESEDINTE
dr. Dragoș ILIESCU

București
Nr.634/28.06.2013